

tožijo nad nevednostjo mladeži, vsi se pa pritožujejo nad razbrzdanostjo in spačenostjo šolske mladeži. Komu ste torej vstregli glasovaje za vse te šolske postave? Zastonj toži „Narod“ nad kranjskimi učitelji, ki podpisujejo proteste zoper dra. Zarnika, češ, da „manjka pravih značajev!“ Kdo bo značajev iskal tam, kder gre za kruh, za boljše službe, za rodovino? Tacih narodnih značajev, ki rajši gmotno škodo trpé, kakor da bi narodno stvar zatajili, je v vsakem narodu prav malo, najmanj pa v učiteljskem stanu, ki je zdaj v narodnem oziru še bolj odvisen kot poprej. To je zakrivila prenaglena šolska osnova, o kateri velja, kar Šuzelka o gospodarski krizi piše, da je namreč „naravna kazen zoper naravnih grehov“, ki so se storili v postavodaji. — Vprašamo, ali je bilo treba sovraštva in hujkanja zoper nas, ki smo to vse pred vidili in poslance svarili, da naj ne sedejo liberalnim nemškim ustavakom na limanice?

Enako kakor v šolskih rečeh škodovali so narodnej stvari Vošnjakovi tovariši s tem, da so za konfesionalne postave glasovali. Kakor so „cerkvene“ postave na Pruskem luteranu Bismarku in trópi frajmavrerjev na korist, tako so pri nas „konfesionalne“ postave nalašč za liberalno, nemško-centralistično stranko. Ko bi za njo ne bile, bi jih tudi s tako silo ne bila tirjala. Jedro teh postav paje, da vlada cerkvene službe podeljuje, da torej tudi pogodbe temu podeljenju stavi. Kaj te pogodbe pri nas na Slovenskem pomenjajo, ni treba zdaj dru. Vošnjaku več razlagati, ko je sam v svojem govoru izrekel, da vlada povsod, kamor koli njen vpliv sega, „pomemčevalne namene razodeva.“

Vprašamo zopet, je-li národnosti na korist bilo, da so slovenski poslanci za konfesionalne postave glasovali? V majhnem narodu, kakor je slovensk, je treba vse omikane življe v pomoč vzeti, da se potujčenja obranimo. Zatorej je bil hud političen pregrešek, glasovati za postave, ki prevažnemu faktorju v národnem življenju, kakoršen je duhovenstvo, usta zapirajo, politično svobodo zatirajo. Postave bi bile sicer tudi brez slov. poslancev pod vodstvom dra. Razlaga sklenjene; toda razpor bi bil svojo ostrino zgubil, duhovniki bi pa imeli vsaj zaslonbe pri narodnej stranki, tako so pa — zrno med dvema kamnoma, in žalostnih nasledkov za národno stvar še bomo mnogo doživeli!

O tem, kako da so Vošnjakovi tovariši tudi v srenjskih rečeh in v zadevi politične uprave z nami navskriž, nočemo tukaj govoriti. Da pa v teh rečeh ljudstvo ž njimi ni zadovoljno, spričuje zahvala od vranskega okr. zastopa g. Hermanu poslana, v kateri naravnoč močje obžalovanje izrekajo nad tem, da so Vošnjakovi tovariši v teh prevažnih rečeh Hermana zapustili.

Vse to so bude zmote in mi smo trdno prepričani, da razpora med nami in „mladimi“ nič druga toliko krivo ni, kakor kratkovidnost in

pa hrepenenje po liberalnem lesku, pri katerem pa ljudstvo duševno in gmotno če dalje bolj hira.

Ker je pa g. dr. Vošnjak, sodeč po nja govoru, odločno stopil na stran opozicije in Razlagovo polovičarstvo popustil, je upati, da bode tudi spoznal najhujši pregrešek, ki ga je v zvezi z Razlagom storil, da je namreč v konfesionalnih in prej v šolskih zadevah za vladno stranko delal in podpiral sistemo, proti kateri toliko opravičenih pritožeb ima. Da zavlada skoro to spoznanje, je naša pristrčna želja!

Gospodarske stvari.

Zračna drenaža dober pomoček zoper hišno gobo.

Suho, zračno stanovanje je neizrečena dobrota za vsakega. Pa žalibog da mora premnogo manj premožnih ljudi po zimi v tesnih, pritličnih in vlažnih stanicah, dostikrat po več rodovin skupaj natlačenih in, ker ni zadosti potrebnih drv za nečo, pri zaprtih oknih in durih živeti. Kdor je kdaj v tako stanovanje, v katerem se še vrh tega večidel tudi kuha in pere, posteljna oprava in perilo ne prevetruje in ne spreminja, o zimskih mesecih stopil, ta ve, kolikega omilovanja da so taki ljudje vredni.

Hišni oča, ki po dne večidel pod milim nebom ali v visokih in toraj bolj zračnih prostorih kake fabrike dela, vse to še nekoliko lažje prenaša in boljše izhaja, ali pomilovanja vredna je mati z otročiči vred, ki morajo noč in dan v takih prostorih prestat. Taka stanovanja so viri mnogih, celó kužnih bolezni.

Bilo bi mi toraj veliko veselje, če bi s sledečim razglášenjem svoje dejanske, več let že potrjene skušnje v zboljšanje stanovanjskih razmer manj premožnih nekoliko pripomogel.

Pred več leti sem si dal napraviti pisarnico v pritlični sobi z okni na ulico in z vhodom po treh stopnjicah iz veže. Ker sem hotel višjo in bolj zračno imeti, dal sem jo do jednake ravnine z ulicami ponizati. Drugo jesen, ko sem moral netiti začeti, sem brž občutil zaduhel, trohnel duh. Vleglo se mi je na prsi in dokler sem bival v pisarnici, moral sem vedno kašljati. Vse še tako močno netenje in vse odpiranje oken je le za kratek čas pomagalo. Nekega jutra zagledam na podu ob steni za pest veliko hišno gobo, ki je bila čez noč vzrasla.

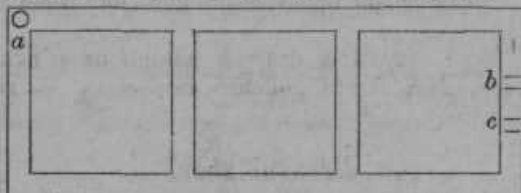
Ko dam pod potrgati, so bile pred dvema letoma položene dilje skoro čisto sprhnele in vsa spodnja plat je bila prek in prek s hišno gobo prevlečena. Tako je bilo tudi v neki vzdani omari, v kateri sem bukve in pisma branjeval.

Po nasvetu zvedencev sem dal prst pod sobinim podom blizo za 2 čevlja izkopati in vzdigniti, zid, v kterega goba rada korenine globoko poganja, okoli in okoli dobro obsekati, z lesnim ogljem natlačiti in zopet zazidati. Tla so bila s

prodcem, v katerem se bajé gôba ne zareja, posuta in čez to je bil nov pod položen. Dal sem si tudi peč tako prenarediti, da se je od znotraj kurilo, kar odganja vlažni zrak.

Prvo leto je šlo vse po volji. Drugo jesen pa je bilo vse v moje ne malo začudenje pri starem kakor sem prej opisal.

Tu mi pride slednjič na misel zračna drenaža. Dal sem pred vsem drugim zid s cementnim apnom okoli in okoli podzidati, potem vso jamo pod zidom s suhim premogovim drobirjem, kakoršnega iz lokomotiv dobivamo, nasuti, okoli in okoli zida iz zidarske opeke na suho brez morta narediti ozek jarek ali kanal in pod podom še dva poprečna kanala, tako da sta vso dolgot sobinega pôda v tri jednake dele razdelila. V kotu, kjer je stala peč a), sem ukazal kanal toliko vzdigniti in v peč odpreti, da ni moglo netivo v njega padati. Da bi se prepuh še pospešil, sem dal na nasprotni strani od peči za širino pol strešnega cegla na dveh mestih b in c jarek odpreti, pôd pa na teh mestih za 6 palcev na štirijaško izrezati in luknje z železno mrežo prepreči, vrh pa, da bi kaj v jarek pasti ne moglo, deskico tako vrezati, da je trdno te luknje zavezovale. Sred teh deskic sem dal železne rinkice zabiti, da bi se tako prepuhu pot lahko odpirala ali zapirala, kakor bi pač potreba nanesla.

Kakor drenažne cevi, ki se prosto staknejo in 3—5 čevljev globoko v zemlji ležé, podzemeljsko vodo na vlažnih njivah in travnikih odpeljavajo, ravno tako sprejema omenjeni jarek v širokosti in visokosti zidarskih opek, katerih robovi se do trdnega ne stikajo, mokrotni zrak v se.

Mrzli zrak se steka proti toplemu, kakor to vsako ne trdno zaprto okno po zimi jasno kaže. Že s tem, da se jarek v peč in odtod v dimnik izteka, je odtok vlažnega zraka mogoč. Če se pa še v peč zaneti, se vlažni zrak naravno proti plamenu steka in z dimom vred skozi dimnik gre.

Preteklo je zdaj že 10 let, odkar sem si dal toto zračno drenažo napraviti in še danes je moja pisarnica suha in zdrava. *)

J. M. Wokaun, v Celju.

Zastran trsne uši.

Mariborska kmetijska podružnica z vinorejskim društvom je poslala ministru poljedelstva spomenico, v kateri se poudarja velika nevarnost

*) Če bi komu ta spis ne bil dosti umeven, sem pripravljen, vsakemu na razna prašanja z veseljem odgovoriti. —

te uime tudi za štajerske vinograde. Gotovo je namreč, čeravno se na tanko kraji povedati ne dajo, da se je od časa, ko so v Klosterneuburgu trsno uš zasledili, mnogo vkoreninjenih trsnih rozeg (Wurzelrebe) od ondot v razne kraje na Štajerskem spravilo. V Spielfeld se je še tekoče leto iz Francoskega naročilo vkoreninjenih rozeg. Vinorejska šola v Mariboru ni od leta 1872 nobene trte več iz Klosterneuburga naročila, toraj bi nevarnost tukaj ne bila, ker je uima ravno od treh let sem na omenjenem kraju se prikazala.

Spomenica trdi, da dozdej trsne uši še nikjer v deželi zapazili niso, poudarja pa nujno potrebo postave, da bi preiskovalni organi krepko, kakor ob živinski kugi, postopati zamogli.

Spremenjena

Pravila

okrajne posojilnice v Ljutomeru.

D. O sprejetju in izločbi društvenikov.

§. 38. Društvenik postane, kogar načelstvo z nadzornim svetovalstvom v društvo sprejme. K temu pa je potrebno, da podpiše ali te pravila, ali pa v posebnem pismu izreče, da hoče v društvo stopiti. V društvo vstopiti zamore vsak, kdor ima pravico pogodbe sklepati. — Ako pa je komu pristop v društvo odrečen bil, ima pravico pri obnem zboru pritožiti se.

§. 39. Občni zbor ima pravico iz društva izločiti vsakega, ki dolžnosti po teh pravilih prevzetih več ne spolnjuje. — Predlog za izločbo mora pa načelstvo posebno takrat storiti, če je društvenik že za tri mesece s svojimi tekočimi prineski na dolgu ostal, ali kogar društvo zaradi nepovrnjenega posojila tožiti mora, ali ako je kdo državlanske častne pravice zgubil. Društvenik neha biti tisti dan, ko je dotični sklep storjen.

§. 40. Tudi po smrti se razveže društvena pogodba; kdor pa med letom umrje, tega dediči ostanejo do konca društvenega pravičnega leta z društvom v zvezi.

§. 41. Kdor hoče iz društva izstopiti, mora to najmanj štiri mesece pred končanim pravičnim letom načelstvu pismeno naznaniti. Ako to dobo zamudi, se nja izstop iz društva še le po preteklem drugem pravičnem letu sprejeti more, ker je izstop iz društva le konec vsakega pravičnega leta mogoč.

§. 42. Društvenik, ki izstopi, ali njegovi dediči smejo od društva tirjati, kar je gotovega vložil in kar se mu je od dobička pripisalo, z obrestimi, kolikor mu jih pripada.

Deleža od društvenega imetja ali rezervnega fonda ne more tirjati.

Kar ima društvenik, ki izstopi, v društveni blagajnici imetja, to se mu izplača tretji mesec po preteklem pravičnem letu, v katerem je izstopil ali izstop bil sprejet.